

ŁÓDZIANIN

ORGAN P.P.S.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW. ŁĄCZCIE SIĘ!

Redakcja i Administracja: Łódź—Al. Kościuszki Nr. 29 tel. 100-99
Redaktor przyjmuje od godz. 17—19 Rękopisów nie zwraca się. Administracja
czynna od godz. 9 do 15 i od 17 do 19. Konto w Banku Społem, oddział w Łodzi 40
Wydawca, Łódzki O.K.R. P.P.S. Redaktor
Wincenty STAWIŃSKI

Rok XXII — № 146
Piątek 26 Maja 1939
Cena numeru 10 gr.

Warunki prenumeraty: w Łodzi z odnośnikiem do domu zł. 2.50 miesięcznie, na prowincji zł. 3. za zmianę adresu gr. 50 Cena ogłoszeń: Za wiersz 1 milimetry przez jedną szpaltę (na stronicy 6 szpalt) w tekście gr. 50, zwykłe gr. 40. Nekrologi do 100 mm. gr. 20, powyżej 100 mm gr. 30. Drobne za wyraz gr. 15 Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Urzędowa prasa włoska zapewnia, że nie ma mowy o wojnie „Oś” chce rozwiązać sporne kwestje bez użycia szpady?

Prasa włoska polemizuje gwałtownie z prasą francuską na temat paktu, podpisanego w Berlinie przez min. Ciano i von Ribbentropa.

„Giornale d'Italia” polemizuje z tą o uzależnieniu się Włoch od Niemiec. Uważa ją oczywiście za nieuzasadnioną. Zdaniem dziennika strefy interesów włoskich zostały określone, uznane i otoczone opieką. Rewidacja włoskie będą miały całkowite poparcie niemieckie. Oczywiście taki sam stosunek zajmą Włosi wobec Niemiec. To też alians zawarty jest na równych prawach. Wyjaśniając w związku z tym czy są przestrzenie życiowe, dziennik pisze, że chodzi tu o strefy odpowiadające życiowym interesom Włoch i Niemiec. Ponieważ jednak interesy te posiadają różną naturę, przeto odpowiadają im różne dyrektywy polityczne. Ku tym przestrzeniom życiowym, które znajdują się w Europie, nie może kierować się żadna polityka agre-

sywna Włoch lub Niemiec. W stosunku do tych przestrzeni życiowych wskazana jest wzajemna realistyczna polityka solidarności i postępu. Istnieją również inne przestrzenie życiowe o charakterze kolonialnym. Interesują one tylko 4 mocarstwa europejskie i nie mogą dlatego dzielić całej Europy na przeciwne sobie obozy. Rozwiązanie tych problemów może nastąpić bez użycia szpady i zależeć będzie od stanowiska Anglii i Francji.

„Gazetta del Popolo” odpiara zarzuty francuskie, jakoby sojusz

włosko - niemiecki był narzędziem ofensywnym?

„Wolne” miasto Gdańsk

Obecnie dopiero wychodzą na jaw ciekawe szczegóły, dotyczące infiltracji wpływów hitlerowskich na życie organizacyjne narodowych „socjalistów” na terenie Wolnego Miasta Gdańska.

W związku ze śmiercią bojownika Grubnaua stwierdzono, że całe wschodnie pogranicze Wolnego

POWÓDZ W MAŁOPOLSCIE
Sytuacja w Małopolsce środkowej według ostatnich meldunków ulega odprężeniu.
Na Sanie pod Sanokiem wody

Miasta należy pod względem organizacyjnym partii narodowo - „socjalistycznej” do Malborka. Na czele komórek organizacyjnych oraz bojówek nie stoi wcale pan Förster, ale „Kreisleiter” w Malborku. Wszystkie sprawy załatwia „Gauamt” w Malborku. (PAA)

opadają i niebezpieczeństwo wylewu minęło. W Krośnie Wisłok obniżył poziom wód o 1.40 m. i opada w dalszym ciągu. Natomiast fala zbliża się do Rzeszowa, gdzie wody jeszcze wzbierają nieznacznie. Na rzekach Jasiółka, Ropa i Wisłoka wody opadają.

W Przemyslu daje się odczuwać wzrost fali na Sanie i zarządzona została wzmocniona czujność powiatowego komitetu przeciwpowodziowego.

W woj. Stanisławowskim burza połączona była w rejonie Ławocznego pow. Stryj z oberwaniem się chmury. Stan wody na rzece Ropie podniósł się o półtora metra i wo-

da zniosła wczoraj ze składowiska tartaku w Skolem około 250 m. kub. drzewa, które popłynęło w dół rzeki ku rzece Stryj.

SYTUACJA W WIELKOPOLSCIE

Ponieważ Warta jest jedną z najlepiej uregulowanych rzek polskich, groźba powodzi wielkich rozmiarów w Wielkopolsce jest mało prawdopodobna, mimo gwałtownego przyboru dopływów, zwłaszcza lewobrzeżnych Warty.

W Poznaniu woda przelewa się przez tamę berdychowską do koryta powodziowego. Pływająca miejska kłoda elektrowni znajduje się pod wodą. Wraz z podniesieniem się wody w Warcie, wezbrały jej dawniejsze koryta w Poznaniu i okolicy, oraz koryta dawnych dopływów Warty. Niżej położone tereny, jak np. okolice ogródków działkowych na Bielniekach w pobliżu stadionu miejskiego, już od kilku dni są pokryte wysoko na kilkadziesiąt cm warstwą wody.

**W WARSZAWIE WISŁA
JESZCZE RAZ PRZYBIERZE**

Wskutek padających wciąż deszczów w dorzeczu Wisły, rzeka przybrała, jednakże wody powodziowe kieleckie już przeszły przez Warszawę swoją kulminację i obecnie Wisła w Warszawie opadała do 1.84 m. Równocześnie wezbrała Wisła w górnym dorzeczu i gdyby deszcze nadal powodziły przybór — mogłoby dojść do ponownego znacznego przyboru. Obecnie przybiera San i wody w górnej Wiśle. Mogą one dać wspólną kulminację w Warszawie w nadchodzący poniedziałek przy poziomie plus 4 m., we wtorek możliwe plus 4.90 m., a przy niesprzyjających warunkach nawet powyżej 5 metrów.

znajduje się jeszcze 26 marynarzy. Na powierzchnię wydobyto 33 członków załogi, istnieje minimalne prawdopodobieństwo, aby wśród zamkniętych w łodzi marynarzy był jeszcze ktośkolwiek przy życiu. Na sygnały, dawane przez nurków nie otrzymano żadnej odpowiedzi. Pomimo to admiralicy amerykańska rozkazała kontynuować akcję ratunkową. Jeżeli pozostający jeszcze w łodzi marynarze nie żyją, będą wydobyte ich zwłoki.

Komendant łodzi podwodnej „Squalus” por. Nagnin, który ostatni zajął miejsce w dzwonie ratowniczym, odtransportowany został wraz z 6-ciu członkami załogi do szpitala w Portsmouth.

Tragedia marynarzy w zatopionym okręcie Śmierć w łodzi podwodnej Uwięzieni w uszkodzonym dzwonie ratowniczym pod wodą

Biała śmierć
Dwudziestu robotników, pracujących przy budowie elektrowni w dolinie Formazza we Włoszech na wysokości 2.000 metrów, zasnęło, po ukończeniu pracy, do śniadania w baraku. W trakcie spożywania posiłku, spadła na barak potężna lawina, która go zdruzgotała. Jedenastu robotników utraciło życie, a pięciu odniosło rany.

Admirał Cole, który kieruje akcją ratunkową załogi łodzi podwodnej „Squalus”, nadesłał raport, iż wydobyto na powierzchnię 25 marynarzy. Po raz czwarty dzwon ratowniczy zagłębił się w morze o godz. 21.30 według czasu lokalnego. Akcja ratunkowa została przeprowadzona z niezwykłą sprawnością. Admirał dodał, iż marynarka amerykańska posiada 5 dzwonów ratowniczych. Zostały one użyte zresztą po raz pierwszy.

Dzwon ratowniczy po raz ostatni wczoraj wydobył na powierzchnię 8 marynarzy, którzy spędzili 4 godziny w przyrządzie ratowniczym z powodu uszkodzenia kabla. Dzwon zawisł nieruchomo na głębokości 150 stóp. Dopiero po 4 godzinach nadludzkich wysiłków ze strony nurków, udało się kabel naprawić i wyciągnąć dzwon na powierzchnię.

W łodzi podwodnej „Squalus”

Braterstwo broni Francji i Wielkiej Brytanii

Do Londynu przybyła na zaproszenie armii brytyjskiej liczna grupa oficerów francuskich. Na ich cześć odbędą się w Anglii liczne uroczystości, które mają podkreślić braterstwo broni Francji i Wielkiej Brytanii. Na zdjęciu oficerowie francuscy zwiedzają port londyński.

Danina dla króla

Wczoraj odbyła się na stokach fortu Garry w Kanadzie ciekawa uroczystość historyczna wręczania królowi Jerzemu przez kierownika wielkiego zakładu przemysłowego futer „Baie Hudson” daniny, przy-

slugującej królom angielskim na podstawie przywileju z r. 1670. Daninę tę złożono po raz pierwszy bezpośrednio na ręce monarchy w postaci dwóch głów łosi oraz dwóch skór czarnych bobrów.

Legioniści wynoszą się ale „Gestapo” i jego agendy zostają

Legioniści niemieccy przewiezieni zostali trzema specjalnymi pociągami z Leon do Vigo, gdzie po defiladzie na ulicach miasta, wsiadli na statki, które odpłyną dziś w kierunku Hamburga. Legion nie-

miecki przekazał armii hiszpańskiej materiał wojenny, składający się z najnowocześniejszych dział przeciwlotniczych, ciężkich karabinów maszynowych, czołgów i samochodów.

Gen. Franco woli przebywać poza Madrytem

Do dnia 15-go czerwca przeniesione zostaną całkowicie z Burgos do Madrytu ministeria finansów, przemysłu i handlu, oświaty, robót publicznych i rolnictwa. W końcu czerwca przeniesione będzie ministerium sprawiedliwości. W Burgos pozostać mają do września ministerium spraw wewnętrz-

nych i spraw zagranicznych, korpus dyplomatyczny pozostanie w San Sebastian do października. Gen. Franco przebywać będzie na dal w Burgos. Lato zamierza on spędzić w majątku swym w Galijsji, ofiarowanym mu przez faszystów.

Jeszcze jeden protest

Oficjalnie oznajmiono, iż dowódca floty brytyjskiej na Dalekim Wschodzie sir Percy Noble złożył u władz japońskich ener-

giczny protest z powodu zatrzymania przez torpedowce japoński angielskiego parowca „Ranpura”.

Co się dzieje z temi Kielcami

WILNO ogłosiło już wyniki urzędowe głosowania niedzielnego do swojej Rady Miejskiej. I LWÓW ogłosił. I — tak samo — RADOM, LUBLIN, PRZEMYŚL, CZĘSTOCHOWA, SIEDLCE, ZAKOPANE... I wiele innych miast, nawet miasteczek.

A — KIELCE — to ciągle „ta-

jennica”. Cóż się dzieje z temi Kielcami? Dlaczego tam akurat nie można obliczyć głosów, oddanych w niedzielę?

Głosowanie odbyło się w niedzielę. DZIŚ JEST PIĄTEK. Chyba wystarczyło czasu dla obliczeń najbardziej dokładnych?

Nowy motorowiec „Sobieski”

Do Gdyni donoszą z New Castle, że nowy motorowiec „Sobieski”, wykończony w stoczni angielskiej Swan Hunter Wigham, przeznaczony do służby na trasie południowo - amerykańskiej, wy-

rusza z New Castle w dniu 27 bm. w południe i przybędzie nazajutrz do Kopenhagi, gdzie zatrzyma się kilka godzin, poczym wyruszy do Gdyni, gdzie jest spodziewany w poniedziałek.

Czynnik obywatelski jest niepożądany w okupowanych Czechach

W dzienniku ustaw i rozporządzeń t. zw. „protektoratu” Czech i Moraw z dnia 24 b. m. ukazał się dekret, który znosi instytucję czynnika obywatelskiego w wymiarze sprawiedliwości. Według tego dekretu nie mogą odąd wykonywać swych funkcji przy wymiarze sprawiedliwości tawnicy w

sądach handlowych, górniczych, ubezpieczeniowych, dla nieletnich, sądach pracy, sądach przysięgłych, polubownych i innych, flo-macze, biegi sądowi i t. p. Dekret ten umotywowany jest względami ładu i porządku publicznego (?)

Deklaracja premiera Chamberlaina

w sprawie porozumienia Anglii, Francji i Z. S. S. R.

Gabinet brytyjski odbył w środę posiedzenie z udziałem przybyłego z Genewy lorda Halifaxa, który przedstawił członkom gabinetu stan rozmów brytyjsko-sowieckich i zaproponował aprobowanie przez gabinet paktu wzajemnej pomocy między trzema mocarstwami, między W. Brytanią, Francją i Rosją Sowiecką. Gabinet ustosunkował się pozytywnie do propozycji lorda Halifaxa i premier Chamberlain złożył Izbie Gmin następujące oświadczenie:

„W wyniku rozmów, odbytych przez lorda Halifaxa w Paryżu i Genewie, wszystkie wchodzące w grę punkty widzenia zostały obecnie wyjaśnione i mam wszelkie powody spodziewać się, że jako rezultat propozycji, które Rząd J.K.M. może teraz poczynić co do kwestii zasadniczej, jaka powstała, okaże się możliwym rychłe zawarcie całkowitego porozumienia. Aczkolwiek wciąż jeszcze pozostają dalsze punkty do wyjaśnienia, nie przewiduję, aby dały one powód do jakichkolwiek większych trudności“.

Z angielskich kół miarodajnych zapewniają, że porozumienie co do brytyjsko-francusko-rosyjskiego paktu wzajemnej pomocy zostało faktycznie osiągnięte. Brytyjskie M.S.Z. w środę zajęte było redagowaniem tekstu propozycji brytyjskich, które oparte być mają na propozycjach sowieckich z pewnymi modyfikacjami angielskimi. Teksty miały być natychmiast przekazane ambasadorowi angielskiemu w Moskwie. Nie później, jak w piątek William Phips przedstawić je ma Rządowi sowieckiemu.

ODGŁOSY DEKLARACJI

W PARYŻU

Oświadczenie Chamberlaina o bliskim zawarciu układu z Sowietami wywołało w kołach politycznych i prasowych Paryża zadowolenie.

Samo sformułowanie deklaracji premiera uważane jest w kołach paryskich za dowód, że aczkolwiek układ nie został jeszcze formalnie zawarty, tym niemniej sprawa jego zawarcia jest już przesądzona i że negocjacje właściwe już zostały w Genewie zakończone.

Prasa paryska już rano zresztą

w depeszach z Genewy podkreśliła, że zgoda Rządu sowieckiego na projekt zredagowany w Genewie nie pozostawia żadnych wątpliwości.

Prasa podkreśla, że wynik rozmów genewskich już obecnie wprowadził daleko idącą koordynację do istniejących zobowiązań. Niektóre dzienniki domyślają się, że pakt angielsko-sowiecki nie wywoła żadnych trudności na Dalekim Wschodzie.

Będzie on bowiem analogiczny do paktu francusko-sowieckiego. Przypuszcza się, że Japonia nie zareaguje na układ angielsko-so-

wiecki w sposób zbyt ujemny tym bardziej, że kierownicy polityki japońskiej, którzy dotychczas opierali się naciskowi czynników wojсковych, dążących do przekształcenia paktu antykominternowskiego w sojusz niemiecko-japoński, nie chcą wtrącać się do spraw europejskich. (PAT)

Mniej pieniędzy — więcej zatrudnionych

Sprawa bezrobotnych

najważniejsza sprawa dla socjalistycznych władz miasta

Zagadnienie likwidacji bezrobocia jest jednym z najdonioślejszych zagadnień życia polskiego. Nic dziwnego, iż sprawa ta, tak bolesna i ważna, obejmująca kwestię bytu tysięcy robotników i ich rodzin, jest przedmiotem szczególnej troski socjalistycznych władz miejskich. Tak też dzieje się i w Łodzi od czasu, gdy władzę w mieście odzyskała większość socjalistyczna.

Dla tej większości, będącej wyrazem ludności robotniczej miasta, zagadnienie bezrobocia to nie jest kwestia propagandy wyborczej, ale ścisłego powiązania sprawy zatrudnienia bezrobotnych ze sprawą robót dla miasta korzystnych. Łódź jest miastem tyłu potrzeb, iż zabrakłoby jej niewątpliwie rąk roboczych, gdyby się chciało, gdyby można było przystąpić do likwidacji wszystkich braków i zacołań. Domy dla robotników, gmachy szkolne i miejskie, bruki, woda, zieleńce i parki — to wszystko wymaga olbrzymiego wysiłku, by z miasta — kopciuszka zrobić wielkie, nowoczesne osiedle siedmiuset tysięcy ludzi.

Ta mobilizacja rąk roboczych, potrzebujących pracy, wiąże się jednak w sposób jaknajściślej z kwestią funduszy, jakimi miasto może rozporządzać zarówno na płacenie robotnikom jak i na zakup odpowiedniej ilości materiałów, narzędzi i maszyn. Stanać bowiem należy zdecydowanie na stanowisku, iż praca udzielana bezrobotnym nie może być katorżniczym przerzucaniem kupy ziemi z jednej strony na drugą, ale pracą twórczą dla miasta. I jego interes i godność człowieka pracy wymaga, by jego praca coś tworzyła, a nie by tylko wyrażała się w wysiłku fizycznym pozbawionym celu i sensu.

Z tego wynika, iż stan zatrudnienia bezrobotnych zależy ściśle od ilości funduszy, którymi miasto rozporządza. Stwierdzić na leży z przykrością, iż sumy te w roku bieżącym przyznane Łodzi są mniejsze niż były za rządów

Misja dziejowa Imperium Brytyjskiego

Ogniwo, które łączy nowy i stary świat

Król Jerzy wygłosił przez radio przemówienie, które było transmitowane przez wszystkie rozgłośnie Imperium Brytyjskiego. Król oświadczył, iż rola Imperium Brytyjskiego polega na harmonizowaniu stosunków pomiędzy starym a nowym światem. Stanowi

ona ogniwo, które te dwa światy łączy.

W ciągu długotrwałego okresu historii Europa przodowała swym duchem, krocząc na czele postępu, ale nurt natchnienia nie płynął już obecnie, jak dawniej.

Cywilizacja chrześcijańska jest teraz głęboko wstrząśnięta i zagrożona. Walczymy, by odbudować ją w całej pełni, ale zadanie to jest ciężkie i wykonanie jego wymaga dłuższego czasu.

Azja również ulega szybkim zmianom i głębokim wstrząsom.

Król podkreślił następnie przykład Kanady, gdzie w zupełnej zgodzie współżyją Francuzi i Anglicy, zachowując swą odrębność i kulturę, współżyją w jak najwiecej swobodzie i jaknajwiększym bezpieczeństwie.

Przechodząc do stosunków pomiędzy Stanami Zjednoczonymi Kanadą, król zwrócił uwagę na fakt, iż w ciągu przeszło stu lat wszystkie sprawy sporne pomiędzy obu krajami były zawsze załatwiane polubownie bez uciekania się do siły lub groźby.

Tiso godzi się z Sidorem

a Sidor z hitlerowcami

Rezygnacja Karola Sidora ze stanowiska ministra spraw wewn. i jego całkowite usunięcie się z życia politycznego było przedmiotem licznych komentarzy. Tymczasem Sidor zabrał głos w „Slovaku“ i oświadczył m. in.:

„Opowiadałem się zawsze i opowiadam za współpracą z wszystkimi, którzy są dla nas życzliwi i popierają dążenia narodu słowackiego w kierunku uzyskania całkowitej niepodległości.“

Nie mam również nic przeciwko współpracy z Niemcami, którzy za

dawnego reżimu nam pomagali, chcą nam i obecnie pomagać(!) po odzyskaniu niepodległości. Jak kiedyś mogliśmy korzystać z ich pomocy, dzięki naszej nieustępliwości i hortałowi, tak i obecnie warunkiem korzystania z niej musi być nasza jedność i zgoda. Bez tego stracimy wiarę w siebie i obcych“.

Sidor zastrzega się, że nie pozwoli się wciągnąć do opozycji przeciw Rządowi. Ma on otrzymać nową misję.

Sukcesy wojsk chińskich

Japońska ofensywa w dolinie rzeki Han na północny wschód od Hankau zakończyła się niepowodzeniem. Po kontrataku chińskim Japończycy byli zmuszeni wycofać się ze swych pozycji.

Po bitwie, która trwała całą noc, wojska chińskie wkroczyły do miasta Sui-Hsien.

Wojskami chińskimi dowodzi gen. Li-Cung-Jen, który odznaczył się podczas bitwy pod Tolerczuang pomyślnie dla Chińczyków. Zacięte walki toczą się w górach Tahan, gdzie wojska chińskie zajmują mocno obwarowane pozycje. (PAT)

Rzekomy incydent w Lisewie

Chwyty propagandy hitlerowskiej

Berlińskie dzienniki środowe za mieszczają na widocznych miejscach tendencyjną depeszę Niemieckiego Biura Informacyjnego o nowym rzekomym wypadku, który wydarzył się na terytorium gdańskim w Lisewie koło Tczewa.

Większość dzienników podaje informację tę pod tytułem: „Nie-mieć ponownie ostrzeliwany przez polskich urzędników granicznych na gdańskim terytorium“.

Z tytułów powyższych informacji przebiega obecna tendencja propagandy niemieckiej, zmierzającej w naiwny sposób do wykazania opinii zagranicznej, iż ruch tranzytowy przez Pomorze stał się nagle, po 20 latach, nie wystarczający, niebezpieczny i groźny dla Niemiec.

W tonie agresywnym i patetycznym zredagowany jest komentarz „Berliner Boersen Ztg.“. Dziennik pisze: „Zaprawdę nie

jest zasługą Polski, że ten nowy i ciężki incydent nie miał krwawego przebiegu. Coraz bezwzględniej narzuca się pytanie, jak długo wolno jeszcze urzędnikom polskim strzelać do niewinnych Niemców“.

Reszta dzienników publikuje wiadomość o rzekomym incydencie na punkcie granicznym w Lisewie w brzmieniu Niem. Biura Inform., opatrzonej ją tytułami, zmierzającymi do udowodnienia, że ruch tranzytowy przez Pomorze stał się nagle, po 20 latach, nie wystarczający, niebezpieczny i groźny dla Niemiec.

W Kalthofie odbyły się uroczystości pogrzebowe rzeźnika Malska Gruebnauf'a z honorami partyjnymi. Krótkie przemówienie wygłosił prezydent senatu Greiser. (PAT)

Wojują kłamstwem

Prasa niemiecka w związku ze spotkaniem ministrów Markowicza i Gałencu opublikowała ostatnio wiadomość, jakoby obaj ministrowie spraw zagr. mieli w sposób negatywny ustosunkować się do zawartego ostatnio paktu angielsko-tureckiego. Z Białogrodu

z całą stanowczością stwierdzają, że wiadomość ta jest zgoła nieprawdziwa i została sfabrykowana dla potrzeb propagandy niemieckiej, pragnącej stworzyć nieporozumienie między państwami Ententy Bałkańskiej. (PAT)

Raporty Komisarza Ligi Narodów

W deklaracji, złożonej w Izbie Gmin, dotyczącej sprawozdań otrzymanych przez Ligę Narodów od wysłanników Komisarza Ligi w Gdańsku co do sytuacji w Wolnym Mieście, premier Chamberlain odpowiedział:

„Wysoki Komisarz Ligi w Gdańsku regularnie składa raporty komitetowi 3-ch, ustanowionemu przez Radę Ligi śledzenia sytuacji w Gdańsku i komitet ten autoryzował ogłoszone komunikaty po każdorazowym zwołaniu posiedzenia tego komitetu.“

Do tych komunikatów nie jestem

oczywiście w stanie nic dodać, ale nie zgadzam się z supozycją, jakoby raporty Wysokiego Komisarza Ligi w Gdańsku dotyczyły miały trudności, na jakie on miałby w wykonywaniu swych czynności natrafiać. Na dodatkowe zapytanie, czy Wysoki Komisarz Ligi w swych raportach z Gdańska donosił o jakichkolwiek usiłowaniach przeszkadzania mu, jeśli chodzi o komunikowanie się jego z Genewą, i innymi ośrodkami drogą pocztową i telefoniczną premier oświadczył, że nie jest w stanie o tym nic powiedzieć. (PAT).

Wszystkiego się czepiają...

Korespondent warszawski Niem. Biura Inf. podchwycił i rozdmuchał uchwałę Ligi Morskiej i Kolonialnej, żądającą regulacji Wisły.

Uchwała ta służy Niemiec

Biuru Inf. i prasie niemieckiej, drukując depesze na widocznych miejscach do wykazania, że Wisła znajduje się w Polsce w stanie oplakany. (PAT).

Odezwa Związku Legionistów

Związek Legionistów w związku ze zbliżającą się 25-tą rocznicą wyjazdu z krakowskich Oleandrów pierwszej kompanii kadrowej, wydał odezwę, w której powiada m. in.:

„W 25-tą rocznicę legionowego czynu pragniemy, aby na bionach

Nastroje w „protekturacie“

Rozpoczęły działalność niemieckie sądy karne w Czechach i na Morawach.

Przed sądem w Pradze stanęło 3 młodych Czechów, oskarżonych o znieważenie flagi ze swastyką w dniu urodzin Hitlera. Oskarżeni przyznali się do zarzucanego im czynu zerwania flagi. Ich adwokat nie widzieli w tym nic przestępnego, gdyż Niemcom uchodziły czynny zrywania flagi w Czechosłowacji bezkarnie. Jako motyw swego czynu podkreślili, że flagi wywieszono na budynku członka „Sokola“. Sąd uznał winę wszystkich 3 i skazał ich na 6 miesięcy aresztu, poniesienie kosztów sądowych oraz kosztów utrzymania w areszcie. (PAT)

krakowskich zjechali ci wszyscy — którzy drogę wytkniętą przez Józefa Piłsudskiego za swoją uznali. — Któż bowiem dzisiaj ośmielił się twierdzić, że Niepodległości nie zdobywa się i nie broni krwią. Kto powie, że gwarancją bytu niepodległego nie jest własna siła narodu. 25 lat temu Józef Piłsudski podniósł sztandar walki o wielkość, honor i samodzielnność narodu. Swolich żołnierzy wychował w kulcie oręża, czynu i sławy“.

A dalej odezwa głosi: „Niech więc w dniu 6 sierpnia — obok legionistów i peowiaków — spotkają się na bionach krakowskich wszystkie pokolenia, warstwy i stany z młodzieżą w pierwszych szeregach. Niech ten dzień czynu wojennego stanie się dniem zbratania i jedności narodu, a myśl nasza pobiegnie w skupieniu do cichej krypty wawelskiej i głowy naszej pochyla się kornie u trumny Tego, co spełnił czyn największy na jakiej stał człowieka. Tego, co broń dał nam do ręki, wolność Ojczyzny przywrócił i niewzruszone podstawił dla jej wielkości zbudował“.

Pod odezwą są podpisanymi: Za Komendę Naczelną Zw. Legionistów Juliusz Ulrich. Za Zarząd Główny P. O. W. Marian Zyndram Kościelkowski, Za radę komendancą kół pułkowych gen. Jan Krukowski.

Genewskie echa

sprawy wysp Alandzkich

Rada Ligi Narodów nie zebrała się w środę ze względu na trudności, jakie się wyłoniły w ostatniej chwili w sprawie wysp Alandzkich.

Trudności te pozostają w związku z instrukcjami, otrzymanymi przez delegata sowieckiego, któ-

remu polecono żądać odroczenia sprawy. Delegacje Finlandii i Szwecji są jednakowoż stanowczo temu przeciwnie. Rozmowy, jakie się toczą pomiędzy zainteresowanymi stronami nie dały dotychczas pozytywnego wyniku.

Sytuacja powodziowa w Krakowskim

Sytuacja powodziowa, jaka wytworzyła się w rejonach podgórskich województwa krakowskiego nie uległa zmianie. W dolnych biegach rzeki w dalszym ciągu przybierają. W Krakowie padał w środę deszcz. Wisła pod Krakowem, która w nocy bardzo znacznie przybrała wskutek zlewania się w jej koryto mas wód z rzek górskich, płynie szeroko na wykość pierwszego bulwaru.

W Broszkowicach Wisła wystąpiła z brzegów, zalewając znaczne przestrzenie uprawne i 30 domów. W Babicach 5 domów, — część miejscowości Dwory otoczona jest wodą i odcięta od reszty gromady. Powódź wyrządziła poważne straty, zalewając pola uprawne, ogrody, sady oraz państwa. Wylały rzeki Skawinka, Rudawa, Sanka oraz szereg innych rzeczek i potoków.

Radio łódzkie

PIĄTEK, 26 maja.
5.35 Muzyka poranna (pięty). 6.35 Gimnastyka. 6.50 Muzyka (pięty). 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka (pięty). 8.00 Audycja dla szkół. 8.10 Ciągienie miliona. Transmisja z Dyrekcji Polskiego Monopoli Loteryjnego. 11.00 Audycja dla szkół: „Kamierz Tajemnej“ — audycja słowno-muzyczna dla dzieci starszych. 11.25 Muzyka (pięty). 11.30 Audycja dla poborowych. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Audycja południowa. 14.00 Muzyka salonowa i rewellersi (pięty). 14.50 Łódzkie wiadomości giełdowe. 15.00 „Zagadka historyczna“, audycja dla młodzieży. 15.25 Poradnik sportowy. 15.35 Muzyka obiadowa. 16.00 Dziennik popołudniowy. 16.10 „Miasteczko żyje z mebli“, reportaż z II Targów Meblarskich w Nowem. 16.20 Rozmowa z chorymi. 16.35 Recital fortepianowy. 17.10 „Echa mocy i

chwały“. 17.20 Pieśni amerykańskie. 17.40 Strażnicy Dalekiego Wschodu, felieton. 17.50 Literatura dla wszystkich — „Inżynier Szeruda“. 18.05 Chór szkół powszechnych Nr. 118. 18.20 Jak spędzić święto? 18.25 Wiadomości sportowe lokalne. 18.30 Powszechny Teatr Wyobraźni: „I co z takim zrobić“ — komedia. 19.00 „Rozmaitości muzyczne“ — koncert rozrywkowy. 19.45 Odczyt wojskowy. 20.00 Groteski w wyk. Orkiestry Henry Halla (pięty). 20.15 D. c. koncertu rozrywkowego. 20.35 Audycje informacyjne: Dziennik wieczorny. Wiadomości meteorologiczne. Wiadomości sportowe. Nasz program na jutro. 21.00 Józef Haydn: „Lato“, fragment oratorium „Cztery pory roku“. 21.40 „Nowe prądy — nowi ludzie“. 21.55 Miniatury kwartetowe. 22.35 „Dialog o myśli i zjawiskach duchowych“.

Układ niemiecko-włoski

Przegląd prasy

Kilka miesięcy temu podaliśmy w piśmie naszym za jednym z dzienników zagranicznych tekst tajnego układu niemiecko-włoskiego, zawartego za bytności Mussoliniego w Niemczech. Świeżo ogłoszony tekst układu, podpisany w Berlinie, w zasadniczych punktach zgadza się z tekstem owego tajnego układu. Wygląda więc na to, że obecnie z wielką pompą ujawniono to, co państwa „osi” wiązało już oddawna.

Już to samo nadaje układowi charakter przede wszystkim demonstracji przeciw państwom pokojowym, demonstracji, połączonej z chęcią nastraszenia.

Co do treści układu, to zasługuje na uwagę, że nie ma w nim słowa, iż ma charakter obronny. Czy uczyniono to świadomie, by powiększyć element „strachu” czy z innych pobudek — faktem jest, że układ ma istotnie charakter zaczepny. Jest to układ wojenny, porozumienie wojenne. Na 5 punktów układu, mających znaczenie istotne (cały układ ma 7 punktów) 4 punkty mówią o wojnie, lub groźbie wojny, piąty — o wciągnięciu zaprzężonych mocarstw (Japonii i... Hiszpanii?) do polityki „osi” czyli również do wojny.

Porozumienie wojenne układu opiera się na zasadach następujących: na automatycznie działania obu stron, to znaczy, że gdy jedna ze stron rozpocznie wojnę, to druga automatycznie również do wojny.

Dalej: na ścisłej współpracy wojennej i gospodarczej wojennej.

Wreszcie: strony nie mogą osobno zawiesić broń, ani zawrzeć pokoju.

Jest to więc najściślejszy układ wojenny, jaki można sobie wyobrazić między dwoma państwami, tym ściślejszy, że opiera się na istniejącym stanie rzeczy. Jeżeli istniałby układ tajny, to on wytyczałby drogę współpracy państw „osi”, obecny zaś układ stwierdza raczej to, co już zostało dokonane i to, że w dalszym ciągu partnerzy zamierzają w tym samym pracować dalej.

Nie jest więc układ berliński żadną rewelacją. Ale mimo to nie można nad nim przejść do porządku. Trzeba zważyć, że doszedł on do skutku — a w każdym razie ujawniono — w chwili, kiedy Niemcy na dobre „zainstalowały się” we Włoszech. To nie dwaj równi partnerzy podpisali się pod układem, lecz Niemcy zaprzęgały Włochy do swego rydwanu wojennego i każą im go ciągnąć. Niemcy zaprowadzają we Włoszech tę samą co u siebie gospodarkę wojenną, wezmą w ręce kierownictwo armii wspólnej, będą trzymały Włochy w garści do ostatniej chwili wojny, by nie powtórzyła się dezercja z czasu wielkiej wojny.

Słowem, Włochy stają się przedłużeniem Niemiec.

I nie chodzi nam w tej chwili o to, czy i w jakim stopniu Mussolini zapłacił się w matni hitlerowskiej i nie może już z niej wydostać się. Jest to sprawa wewnętrzna „osi”. Idzie nam o podkreślenie faktu, że teraz, mamy do czynienia z jednym właściwie tworem wojennym, kierowanym z Berlina, tworem politycznym, gospodarczym i wojskowym. Słowo „os” Berlin — Rzym już teraz wprowadza w błąd. Nastąpiło scalenie „osi”.

I jeżeli Mussolini w swej ostatniej mowie w Piemontie oświadczył, że teraz państwa demokratyczne mają przeciw sobie 150-milionowy blok, że on, Mussolini, już więcej mówić nie będzie, a w razie potrzeby przemówi lud, to brzmi to jakby publiczne wyrz-

czenie się nie tylko mówienia, ale też — działania na rzecz Berlina.

Te dwa momenty: charakter wojenny — zaczepny i dyktaturę Berlina nad Rzymem — trzeba brać pod uwagę przy ocenie układu berlińskiego.

(JMB.)

Niemcy pohitlerowskie

Głos socjalistów niemieckich

Dla niemieckiej opozycji, przebiegającej na emigracji, sprawa upadku obecnego reżymu jest kwestią czasu. Nie przesądza ona, czy upadek ten nastąpi za miesiąc, za rok, czy za trzy lata, ale uważa, że krach zbliża się z nieuniknioną konsekwencją i że z wojną, czy bez wojny, los obecnego reżymu jest przypieczętowany. Wojna może tylko proces rozkładu ustroju narodowo — „socjalistycznego” przyspieszyć.

Niemiecka emigracja polityczna bardzo poważnie zastanawia się nad obliczem Niemiec pohitlerowskich, a redaktor „Zukunft”, Willi Münzenberg, który niedawno wystąpił z komunistycznej partii Niemiec, pisze, że „najwyższy czas, by opozycja niemiecka ustaliła swe stanowisko w wielkich zagadnieniach europejskich i by swą politykę zagraniczną wytknęła”.

Willi Münzenberg wypowiada się za oparciem się Niemiec pohitlerowskich o Rosję Sowiecką.

Na wywody Münzenberga odpowiada organ niemieckiej socjalnej demokracji, „Neuer Vorwärts” obszernym artykułem, z którego cytujemy następujący ustęp: „Hasło sojuszu z Rosją Sowiecką było zawołaniem tej polityki, która miała poprowadzić Niemcy wraz z innymi wyszukanymi „narodami kolonialnymi”, pod przewodnictwem rosyjskim, przeciw imperialistycznemu Zachodowi”. Było to hasło rewolucji światowej.

Hasło to zostało w końcu 1920 roku nakazane niemieckiej komunistycznej partii i wywołało bezgraniczne zamieszanie wszędzie tam, gdzie jeszcze nie zupełnie bezmyślnie przyjmowano makkiawizm rosyjskiej polityki państwowej. Hasło oparła się o Sołwety było złudzeniem, pozostałym z tych dni, kiedy Rosjanie stali pod bramami Warszawy, a niemieccy nacjonaliści śnili o odebraniu „korytarza” przy pomocy czerwonej armii.

O „sojuszu z Rosją Sowiecką” marzył następnie komuniści niemieccy w dniach październikowych 1923 roku, kiedy uważali niemiecką rewolucję komunistyczną za sprawę najbliższych dni i kiedy w Moskwie rozważano, czy Sowieckie Niemcy potrafią bardzo dobrze stawić czoło francuskiej sile zbrojnej.

W r. 1925 znowu hasło to wyciągnięto. W tym czasie służyło ono walce, jaką zagraniczną polityką Rosji Sowieckiej toczyła przeciw wstąpieniu Niemiec do Ligi Narodów i przeciw zawarciu paktu lokarnieńskiego. Rząd rosyjski chciał przeszkodzić tworzącemu się porozumieniu i stworzyć

w Europie trwałą równowagę mocarstw. Okrzykiem: „Sojusz z Rosją Sowiecką!” poszczuła Rosja niemiecką partię komunistyczną do bezmyślnego wołania, że „Locarno to wojna z Rosją Sowiecką”.

We wszystkich tych latach hasło sojuszu z Rosją Sowiecką stało się dla komunistów niemieckich obojętne, żadnej odwagi kontrrewolucji niemieckiej. Polityka Rządu rosyjskiego z tych lat ponosi winę za wzmocnienie kontrrewolucji niemieckiej i za jej ponowne uzbrojenie się. Sprzyjała ona nielegalnemu ponownemu uzbrojeniu.

Ciemna i zagadkowa rola, jaką odegrała rosyjska polityka zagraniczna w latach powojennych, powinna była ostrzec niemiecką opozycję przed związaniem swoich losów na śmierć i życie z Rosją Sowiecką. Wytykaliśmy w roku 1925 niemieckim komunistom zgubny nonsens hasła „sojusz z Rosją Sowiecką” i wskazywaliśmy, iż po zawarciu paktu lokarnieńskiego, najbliższym zagadnieniem pokoju europejskiego będzie „wstąpienie Rosji Sowieckiej do Ligi Narodów”. Póki jednak żyła w Niemczech demokracja, rosyjska polityka o tym wstąpieniu nie myślała.

„Neuer Vorwärts” dowodzi, że Rosja Sowiecka bynajmniej nie zmiłowała do demokracji przystąpiła do Ligi Narodów, lecz kiera-

RÓŻNICA NASTROJÓW.

W „Polonii” katowickiej p. J. Z., który niedawno przebywał w Niemczech i Anglii, pisze o ogromnej różnicy nastrojów w obu krajach. W Niemczech — mimo agresywnej frazeologii Goebbelsów — dominuje strach przed wojną; w Anglii widać spokój i decyzję.

jąc się celami własnej polityki zagranicznej. Tę politykę oskarża „N. Vorwärts” o przyczynienie się do zwycięstwa kontrrewolucji i do wzmocnienia się w Niemczech prądów odwetowych.

„I my mamy po upadku Hitlera orientować się na sojusz z Rosją Sowiecką, nie zaś na podstawowe założenia paktu Ligi Narodów?.. W niezwykle trudnej sytuacji, w jakiej Niemcy wówczas się znajdują, mamy powtórzyć politykę Rapallo, zamiast orientować się na Ligę Narodów? — zapytuje „N. Vorwärts”.

Dalej zarzuca organ socjalistów redaktorowi „Zukunft”, iż milcząco przechodzi nad faktem, iż pomiędzy Niemcami a Rosją leży Polska i że nie go nie obchodzą losy państw oraz ich wola do samostanowienia i niezależnej kultury i wolności.

Wreszcie zapytuje, czy ma demokracja niemiecka uwierzyć, iż najlepszym mentorem demokracji jest Stalin, ten, który do 1935 r. demokrację i faszyzm za jedno uważał?

Niemcy pohitlerowskie pójdą po drodze demokracji. Niemcy demokratyczne nie zerwą więzów, łączących je z Zachodem, bowiem kultura niemiecka jest pochodzenia zachodniego, a nie rosyjskiego — kończy „Neuer Vorwärts”.

b.

Znaczenie Objazdowej Wystawy Higienicznej dla kresów wschodnich

Wystawa Higieniczna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych objazdowa kresy północno - wschodnie. Jest ona stale odnawiana, dokompletowana nowymi eksponatami i obecnie daje dokładne pojęcie o walce z chorobami społecznymi, jak gruźlica, choroby weneryczne i epidemie — jaką prowadzi ubezpieczenia społeczne w Polsce i o ich akcji profilaktycznej.

Wystawa cieszy się wszędzie wielkim powodzeniem, pobila rekordy frekwencji wystaw w Polsce. W Łodzi z odwiedziło ją 567.000 osób. Prócz pogadanek i informacji, nieustannie wygłaszanych przez specjalnych informatorów, na wystawie rozdaje się bezpłatnie ulotki, broszury popularne oraz numery pożytecznego wydawnictwa „Droga do Zdrowia” i inne. Odbędzie się poza tym odczyty na tematy lecznicze i higieniczne oraz wyświetlane są filmy dźwiękowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Instytutu Spraw Społecznych.

W jesieni roku ubiegłego, Objazdowa Wystawa Higieniczna ZUS została przesunięta na kresy północno - wschodnie, rozpoczęto w Wilnie, gdzie Wystawa została urządzona w ramach Targów Północnych, dało się zauważyć wzmocnienie frekwencji ludności wiejskiej, przybywającej z okolic dla zwiedzenia Wystawy. Dalsze etapy — Białystok, Grodno i Baranowice wykazały, jak bardzo potrzebne były na kresach tego rodzaju pokazy.

Sprawa higieny indywidualnej i społecznej jest u nas w Polsce dotychczas jeszcze daleka od realizacji nawet w kulturalnych ośrodkach, coż więc mówić o kresach północno - wschodnich i tamtejszych zapadłych kątach, gdzie najbardziej konieczne urządzenia higieniczne są dotychczas niedoścignym marzeniem, gdzie pojęcie hi-

gieny społecznej jest jeszcze mętne i trzeba dopiero olbrzymich wysiłków, aby w w przyszłości ten stan rzeczy uległ korzystnej zmianie.

Dla publiczności wiejskiej, zwiędającej w dniu targowe tłumnie Wystawę Higieniczną obejrzeć eksponatów wystawowych, które przy tym są objaśniane popularnie i wyczerpująco przez wykwalifikowanych prelegentów, jest niewątpliwie silnym przeżyciem, które pozostawia ślady na długo. Każda rzecz jest dla tej publiczności rewelacją. Przedstawiona na wystawie plastycznie walka z gruźlicą, chorobami wenerycznymi i alkoholizmem daje przekonanie, że jednak powszechnie przyjęte przesady o nieuleczalności gruźlicy, chorób wenerycznych lub małej szkodliwości alkoholu — nie są słuszne, że leczyć się można i trzeba, bo leczenie daje dobre rezultaty.

Dział walki z epidemiami oraz dział higieny życia codziennego wzbudza również wielkie zainteresowanie.

Publiczność w chustkach, kożuchach i dużych butach z ogromną uwagą ogląda eksponat po eksponacie, dzieli się spostrzeżeniami, sumiennie wysłuchuje pogadanek, sumiennie asystuje na przedstawieniach filmów z zakresu higieny, bezpieczeństwa pracy i walki z gruźlicą. Ludzie ci są spragnieni wrażeń, nauki, a może i pewnej podświadomej przyjemności, jaką daje im estetyczna szata wystawy.

Coś zawsze pozostanie im w pamięci, gdy wrócą do domu. Może te kobiety, które z taką uwagą zwiędzają wystawę, przeschępią na swój grunt domowy najelementarniejsze choćby zasady higieny.

Może te duże wycieczki młodzieży wiejskiej i miejskiej uniosą z sobą chęć i zapał do pracy pionierskiej w tym zakresie.

Jak jest w Niemczech?

W roku 1914 pospolity „prywatny” Niemiec chciał może dominować nad światem, dziś w olbrzymiej ilości wypadków (według informacji ludzi, którzy ostatnio dłuższy czas w Niemczech przebywali) wojny nie chce. Jest przeżony widmem wojny i jej konsekwencji. Rozmawiałem z takim typowo „zwykłym” Niemcem w bezpiecznym dla niego pustym o popołudniowej porze wagonie restauracyjnym, gdy niedawno przez jego własny kraj przejeżdżałem. Widząc, że jestem cudzoziemcem, z wyraźnym, głębokim niepokojem dopytywał mnie o prawdziwą sytuację w świecie. Nie krył przygnębienia, gdy padało słowo „wojna”, gdy padały słowa „nowe żądania Niemiec”. Pewien znajomy mój, który spędził w Niemczech ostatnich parę miesięcy, opowiadał mi o takim samym właśnie przygnębieniu graniczącym z rozpaczą, jakie zaobserwował znacznie szerzej, niemal wszędzie.

A jak jest w Anglii?

W Anglii nadal oczekuje się w hachu zawieruchy powszechnej codziennie, dosłownie z dnia na dzień. Nerwy społeczeństwa angielskiego są wystrzęszone ogromnie. Ale ten psychiczny nastrój obecny tam — da się zdefiniować jednym zdaniem i jest to nie banał, lecz, według informacji jakie mam, definicja niezawodna: Społeczeństwo angielskie z całą szczerością, jak każde, nie chce wojny, ale jest całkowicie teraz zdecydowane, w zupełnej harmonii z rządem, walczyć w razie potrzeby, całą kolosalną swą siłą, siłą ludzi wolnych, rozporządzających olbrzymimi środkami i twardych, przeciwdziałając się jakiegokolwiek dalszej agresji.

Jak widać, „totalizm” ujawnił teraz swoją stronę negatywną. A tak zachwycało się u nas — w wiadomych kołach — „dynamicznym” rozpadem i „jedynolitym” nastrojem państw totalnych!

PRZEGRANA KARTA.

Wybory samorządowe w miastach stały się porażką OZON-u. Sztucznie podsycana legenda, — „Ozonu” rozpadł się, „jedynolitym” w miastach, przysła. A porażka OZON-u stała się naturalnie po-

rażką hasła totalnych. „Kurier Polski” pisze:

Znamy wszyscy potęgę „przywilejów” w małych miastach i miasteczkach, a często i po wsiach. Mimo to zdecydowana większość obywateli głosowała na listy niezależne albo opozycyjne. Instynkt zbiorowy, żywy w polskim społeczeństwie ostrzegł wyborców, którzy coraz powszechniej rozumieją, że stawka na kartę totalną jest w Polsce przegrana.

W GDANSKU

Korespondent „ABC” streszcza notę gdańską do Polski (po zajęciu w Kalthofie): prezydent Greiser żąda, aby:

Rząd polski wyraził ubolewanie za zabicie, wydał sprawcę śmierci Grubnera w ręce policji i zapłacił rodzinie zabitego odszkodowanie. Dalej Greiser grozi, że zabicie sobotnie mogą przyczynić się do powiększenia rozdźwięków między rządem polskim i Senatem oraz tłumaczy, że nie przydzielił rady Perkowskiemu przedstawiciela policji, gdyż uważał jego wyjazd za czysto prywatny, badanie bowiem przebiegu zajęć politycznych należało do władz Wolnego Miasta, przy tym zostało zakomunikowane komisarzowi R. P., że zabicie zostało zlikwidowane (nie było więc po co się trudzić), oraz że celnikom nie się stało i że żadnej szkody nie wyrządzono.

A krakowski „IKC” pisze o innym, mniej znanym zajściu — w Lisewie. Chodzi o to, by wykazać, że obecny stan na Pomorzu jest nie do utrzymania; „potrzebna” jest sławetna autostrada „eksterytorialna”.

Komunikat rozesłany przez „Deutsches Nachrichten Büro”, a dotyczący incydentu rzekomo spowodowanego przez polskiego strażnika w Lisewie na granicy gdańskiej jest pod względem przedstawienia rzeczowego wyraźnym nonsensem. Kto czyta niemiecki komunikat, widzi, o co idzie. Niemcom zależy na wykazaniu, że strażnicy polscy strzelają do Niemców i że takie rzeczy dzieją się przy drodze tranzytowej przez Pomorze, co ma nie wątpliwie uzasadniać ich pretensje do „eksterytorialnej autostrady”.

Wrocław centralą propagandy radiowej na Wschód i Południe

W połowie maja zaczęła funkcjonować we Wrocławiu nowa stacja nadawcza Rzeszy. Przy tej okazji intendencja Rzeszy dr. Glasmeier oświadczył:

„Reichsender (stacja nadawcza Rzeszy) Wrocław interesuje nie tylko Śląsk, ma ona także znaczenie narodowe dla Rzeszy. Jako miasto pograniczne, Wrocław ma za zadanie rozprzecznić kulturę i prestiż niemiecki po za granicę kraju. Fakt, że Wrocław spotkał się z najlepszym przyjęciem na południo-wschodzie skłonił jeden Rząd do zwrócenia się do Ra-

dia Rzeszy o nadawanie wiadomości w języku jego kraju. Życzenie to zostanie spełnione w ciągu lata r. b.”

O jakim Rządzie tu mowa — nie wiadomo. W każdym razie, proszona czy nie, stacja wrocławska nadawać będzie audycje polskie, ukraińskie, węgierskie, serbochorwackie, słoweńskie, bułgarskie i rumuńskie.

Wszystko „pour le roi de Prusse” to znaczy na chwałę zaborczych hitlerowskiej i barbarzyństwa hitlerowskiego.

Wyniki wyborów do Rady Miejskiej w Płońsku

Według ogłoszonych oficjalnie wyników, lista P. P. S. w Płońsku otrzymała mandatów 7, lista faksz. „bloku gospodarczego”, t. j. „Ozonu”, endecji, chadeckiej itp. —

mandatów 13; Poalej-Syjon lewicą — 4 mandaty.

Przywódcy „Ozonu” przepadli przy wyborach; „Ozon” ma faktycznie dwóch przedstawicieli.

Co miesiąc książka dla naszych prenumeratorów

Cheśmy uprzedzić szerokim rzeszom czytelników zapoznanie się z pracami pisarzy polskich i obcych. Dlatego od czerwca r. b. prenumeratorzy nasi, wpłacający należność w terminie do dnia 5-go każdego miesiąca, otrzymywać będą bezpłatnie książkę, zawierającą 160 — 200 stron, drukowaną na białym bezdrzewnym papierze, specjalnie zbroszowana.

Jako pierwsza zostanie rozdana powieść I. Erenburga p. t.

„Sprzysiężenie równych”

Za koszty przesyłki liczyć będziemy 35 gr. co miesiąc. Prosimy przy wnoszeniu należności za prenumeratę zaznaczać na odcinku blankietu

„Premia książkowa”

Prenumeratory, otrzymujący egzemplarze bezpośrednio do mieszkania, życzenia otrzymywania premii zgłoszą na ręce rozdawcy.

Administracja

Nowe wydawnictwo TUR

Pieśni robotnicze na 4 głosy. Chór męski

Nakładem Zarządu Głównego TUR wyszedł z druku nowy śpiewnik robotniczy p. t. „Pieśni robotnicze” na 4-głosowy chór męski, zebrany i ułożony przez Stow. Śpiewackie „Lutnia Robotnicza” w Krakowie (cena zł. 1.50, organizacyjna zł. 1).

Śpiewnik ten zawiera 14 pieśni, m. in. „Marsziankę”, „Marsz żałobny rewolucyjny” i inne, jak: „Hymn młodzieży”, „Pochód triumfalny”, „Hymn spółdzielców”, „Warszawiankę”, „Marsz”, „Pieśń

pracy”, „Witaj cna drużyno”, „Nieśmiertelna”.

Przypominamy przy tym, że poprzednio wydane zostały również nakładem TUR, „Piosenki robotnicze” w opracowaniu literackim E. Szymańskiego, a muzycznym L. Marcza (cena zł. 2, — cena organizacyjna zł. 1.50), oraz „Pieśni robotnicze” w układzie H. Dorabalskiej (cena gr. 70).

Jest to kompletny wydawnictwo, w które powinien zaopatrzyć się każdy zespół śpiewaczy. (Sekretariat gen. TUR. Warszawa PKO 9.663).

„Hitler chce pokoju”

Gadanina p. Goebbelsa

P. min. Goebbels wciąż gada i pisze, pisze i gada. Trudno: urząd ministra propagandy obowiązuje. Przeważnie jest to — „sieciska”: nudna i nieciekawa. Ale od czasu do czasu warto przyjrzeć się tym mówom i artykułom, — aby uprzytomnić sobie INTENCJE...

Bierzemy do ręki ostatni artykuł Goebbelsa w sobotnim „Beobachter”. Zatyłowany jest — pozornie — dziwnie, ale zaraz zrozumiemy, o co chodzi: „Nienawiść i niepoprawne usposobienie kapitalistyczne”.

A więc — o co chodzi? Co się kryje w tych sążnistych szpaltach nudnych narzekan? Jakże są intencje naprawde?

„Führer chce POKOJU! woła Goebbels. Dodaje cprawda, że — takiego pokoju, w którym byłyby zapewnione niemieckie „prawa żyłowe” (?), a czym są te „prawa” — jeden Hitler wie. Ale w każdym razie motyw pokoju wraca stale. Artykuł kończy się tak: „Wszystko, co w tym kierunku (pokojowym!) możemy uczynić, powinno być zrobione!”

A teraz przetłumaczmy to na język zwyczajny, ludzki. Chodzi o to, żeby (1) uspić czujność Europy i Ameryki. Specjalnie zaś chodzi o to, by (2) w Anglii i Francji wzmocnić nastroje pacyfistyczne, „monachijskie” — może kosztem Gdańska, np. można kupić pokój? A poza tym (3) w tych „pokojowych” melodiach ujawnia się nowa, trudniejsza dla „osi” sytuacja międzynarodowa (umowa anglo-turecka i t. d.); wreszcie (4) chodzi o to, by uspokoić Niemców w KRAJU.

Idźmy dalej. Goebbels bardzo dużo pisze o ANGLII. Można by powiedzieć, że cały artykuł jest poświęcony Anglii. Wymyśla jej w okropny sposób, ale swe „uderzenia” kieruje głównie przeciwko czołowym politykom, przeciwko sternikom państwa. Ktoż to są ci „sternicy”, ulituj się Boże! „feudalni lordowie”, „brudni wschodnio-galicjanie” (?), masoni, „gestykulujący adwokaci” i „dobrze odżywiani mieszczanie”. Takie typy naturalnie nie rozumieją „życiowych praw” Niemców.

Widać jednak, że Goebbels — w myśl wskazówek „Mein Kampf” — nie chce całkowicie zrezygnować z widoków na Anglię. Może się uda ją jakoś zneutralizować?

Goebbels — dla DEMAGOGII WEWNĘTRZNEJ — uderza w tony KLASOWE, „proletariackie”: Anglia, — to kraj-kapitalista, zaś Niemcy, — to „KRAJ - PROLETARIUSZ” (dosłownie). Biedny „proletariusz” niemiecki chce zarobić (to jego prawo), ale angielski „kapitalista” powiada: nie! Gdzież tu sprawiedliwość? — i Goebbels drze na sobie szaty. Zapomina tylko, że ten obywateli „proletariusz” obywateli już w Austrii, Czechach, Słowacji, Kłajpedzie. Kiedyż wreszcie przestanie być „proletariuszem”? I jeśli Niemcy — to „proletariusz”, — czym w takim razie jest zabrana i wyzyskiwana Czechosłowacja?

Ale te wszystkie demagogiczne kawały „proletariackie” przeznaczone są dla Niemców. Widać, że Goebbels BOI SIĘ ANGLII; że jego główną myślą jest złamanie polityki „okrążenia”. Tego „okrążenia” p. minister obawia się ponad wszystko. Przedstawia to „okrążenie”, jako „wojowniczą politykę demokracji” — jak Mussolini w swej turyńskiej mowie. Goebbels zapomina się poprostu w śmieszny, zabawny sposób, gdy mówi o angielskich „okrążeniach” („Einkreisler”). „Ci plutokraci — woła — potrzebują przy tym różnicem, a w drugiej ręce trzymają na wszelki wypadek miotacz... błota” („Dreckschleuder”). I gadają przymot o — moralności! Niech lepiej mówią o tym, co zrobili w Palestynie!

Po tych duserach pod adresem Anglii Goebbels przechodzi do sprawy GDANSKA. Gdańsk i autostrada (przez Pomorze) należą się Niemcom — powiada; to jasne. ALE TA ANGLIA, TA AMERYKA!... Sprawa Gdańska i Pomorza byłaby już dawno rozwiązana, gdyby nie ci „pacyfiści” z Londy-

nu, Paryża i Waszyngtonu. Ci „pacyfiści” wnieśli się do nie swoich spraw nie po to, by Polskę do rozumu doprowadzić, lecz po to, by zaostrzyć (!) jej stosunek do Niemiec, a być może po to, by spowodować wielki pożar w Europie! Jeszcze raz Goebbels chwali francuskiego „monachijskiego” Deat’a („nie chcemy umierać za Gdańsk”), ale co? był to głos, wołającego na puszczy. Polscy „gryziółkowie” domagają się aneksji czysto niemieckich terytoriów, a Francja i Anglia to pokrywają! Warszawscy redaktorzy — to tylko „narzędzia Londynu i Paryża”: tam bowiem jest CENTRALA NIENAWIŚCI do Rzeszy!

O co tu chodzi Goebbelsowi — wiadomo. Anglia i Francja PRZE-

SZKADZAJĄ Niemcom w ich polityce wschodniej, w ich ataku na Polskę. To też Goebbels ciska się na solidarność państw pokojowych: „mówią o cywilizacji, o prawie, o humanizmie — a w sercu mają zimną nienawiść, twarzą zaś są bez miłosierdzia”. Te państwa — ciągnie dalej — „CHCIAŁYBY ZNISZCZYĆ CAŁE CZĘŚCI ŚWIATA” (!). Ale nie mogą — bo na straży stoi sojusz Włoch i Niemiec.

Tak się kończy ta goebbelsowska długa kicha. Miejscami budzi poprostu żywiołowy, zdrowy śmiech już samym swym przesadnym, barokowym stylem. Państwa pokojowe chcą „zniszczyć całe narody i części świata”. Naprawdę — farsa. Ale szef propagandy i minister tego nie rozumie? Gruboskórność niemieckiej propagandy jest przysłówowa.

Nie jest rzeczą miłą szperać w tych napuszonych frazesach. Ale czytelnik pojmuje: od czasu do czasu trzeba tę robotę wykonać i wykrzyć, dlaczego tyle się mówi o „pokoju”, o „okrążaniu”, o Anglii, o państwach „proletariackich” — i o STOSUNKU ANGLII DO POLSKI. Ten ostatni moment

jest dla nas szczególnie ważny. Właściwie istotą publicystyki Goebbelsa w obecnym momencie jest chęć ZŁAMANIA SOLIDARNOŚCI PAŃSTW POKOJOWYCH. Tej solidarności pp. Goebbelsowie boją się najbardziej. To też musimy ze swej strony rozbudowywać ją jaknajszerszej!

A co do „straszenia” umową włosko-niemiecką, p. Goebbels się myli w przypuszczeniu, że ta umowa dała jakieś nowe efekty w Europie. Znany publicysta Cartier w ostatniej „Epoque” porównuje szczegółowo szanse Niemiec i Anglii w r. 1914 i obecnie; przychodzi do wniosku, że wówczas szanse były znacznie większe; wojsko niemieckie było lepsze, były Turcja i Bułgaria, była większa flota morska, była lepsza „morale” w kraju, była lepsza aprowizacja i t. d. Wiadomo, jak się to skończyło!

Może p. Goebbels to trochę rozumie, i właśnie dlatego tak rozpaczliwie i zarazem śmiesznie sroży się przeciwko „okrążycielom” („Einkreisler”).

K. CZAPIŃSKI

Ochrona zatrudnienia starszych pracowników

Struktura wieku ludności w różnych krajach wykazuje w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat wyraźne zmiany. Stale malejący przyrost naturalny przy równocześnie spadku śmiertelności wpływa na coraz silniejszy udział starszych roczników w ogólnej zmianie ludności. Ewolucja ta zaznacza się bardzo wyraźnie w krajach zachodnio-europejskich, gdzie spadek liczby urodzin wystąpił już stosunkowo dawno, a równocześnie wysoki poziom kultury materialnej spowodował wyraźne zmniejszenie się śmiertelności i przedłużenie okresu trwania życia. W Polsce to postarzenie ludności nie zaznaczyło się jeszcze w sposób wyraźniejszy, gdyż spadek przyrostu naturalnego jest u nas zjawiskiem stosunkowo niedawnym. Nie mniej jednak, z uwagi na przyszły rozwój stosunków, interesujące może być zapoznanie się ze skutkami wspomnianych wyżej przesunięć w strukturze wiekowej ludności, jakie występują już obecnie w krajach zachodnich.

Rosnący udział starszych roczników zmusza poszczególne kraje do przedsięwzięcia specjalnych środków, zmierzających do ochrony zatrudnienia starszych pracowników. Statystyki różnych kra-

jów wykazują bowiem, że wśród bezrobotnych specjalnie liczną są osoby starsze (powyżej 45 lat). Zjawisko to jest nie tyle odbiciem częstszego zwalniania starszych pracowników, ile małych szans uzyskania nowej pracy przez te osoby po utracie poprzedniego zatrudnienia. Pracodawcy poszukują bowiem przede wszystkim pracowników młodych, przestępując pewne granice wieku, powyżej której unikają angażowania nowych sił, a przy tym osoby starsze trudniej dostosowują się do nowych warunków pracy i bezrobocie wpływa w krótkim czasie na wyniszczenie ich sił żywotnych.

Środki ochrony pracy starszych robotników polegają na wprowadzeniu dla nich dłuższego okresu wypowiedzenia stosunku pracy, na ustawowym zobowiązaniu pracodawcy do zatrudniania pewnej liczby starszych pracowników, lub też na uzależnianiu udzielania subwencji na roboty publ. od zatrudniania przy nich pewnej części osób w starszym wieku (Anglia). Poza tym w Anglii i w Stanach Zjednoczonych A. P. podjęto akcje, zmierzające do przekonania przedsiębiorców, że ograniczenia stosowane wobec starszych pracowników są często nieusprawiedliwione i mogą się nawet niekiedy odbić niekorzystnie na interesach danej gałęzi produkcji. Akcja ta wydała już rezultaty w niektórych stanach A. P. Wyraziły się one w zapewnieniach udzielonych przez szereg firm, które zadeklarowały, że nie będą stosować żadnych automatycznych ograniczeń wieku przyjmowanych pracowników, pod warunkiem, że będą oni w pełni zdolności do pracy.

Podział audycji naukowych w letnim sezonie

Audycje oświatowe, traktowane na różnych poziomach, apelować będą do słuchaczy, mających różne przygotowanie intelektualne, wobec czego poziom i forma opracowania będą odmienne, w zależności od tego, jaką grupę słuchaczy Polskie Radio będzie miało na myśli. Jako ogólną zasadę można tu przytoczyć to, że audycje w godzinach porannych i południowych będą przeznaczane dla najszerszych warstw, natomiast coraz późniejsze godziny wieczorne przynosić będą coraz trudniejsze opracowania dla najbardziej zaawansowanych słuchaczy.

Godziny ranne letniego programu oświatowego Polskiego Radio będą dla słuchacza gawędą i dialogiem o charakterze rozrywkowo-dydaktycznym, dobre rady na różne kłopoty domowe, proste wskazówki z zakresu higieny, zdrowia, właściwego wykorzystania wakacji i urlopu.

Godziny popołudniowe przeznaczone na odczyty z dziedziny przyrody i techniki — przewidują szereg cykli, związanych tematowo z letnim w przyrodzie i z tymi zjawiskami techniki, z którymi człowiek w tym okresie najczęściej się spotyka. „Polska dawna i dzisiejsza” — to cykl, na który trzeba zwrócić szczególną uwagę, gdyż łączy się on z podstawowymi założeniami planu ideowego nowego sezonu. W tym cyklu audycji, nadawanych stale w czwartki o godz. 16.45, przewiduje radio możliwość nadawania reportażu z Muzeum Wojska Polskiego (do czego będzie wydana specjalna broszura pomocnicza) oraz pokazanie „z perspektywy ewolucyjnej” chwili narodzin polskiej siły zbrojnej.

W późnych godzinach wieczornych zarezerwowano czas na poważniejsze odczyty naukowe, gdyż operujące się na doświadczeniach ubiegłych sezonów Polskie Radio doszło do wniosku, że w okresie lata program nie powinien być pozbawiony audycji trudniejszych, wymagających większego przygotowania słuchacza. Dla tej znacznej liczby osób, które mają w lecie więcej czasu, interesują się w stopniu większym nawet, niż w zimie poważnymi zagadnieniami nauki i literatury — radio przewiduje m. in. także cykle odczytów, jak „Polska między Wschodem a Zachodem”, „Życie wszechświata”, „Człowiek współczesny a religia”, „Wielcy myśliciele” i t. d.

Stale w soboty nadawana będzie, ciesząca się dużym powodzeniem, powieść mówiona. Szczepko i Tońko wystąpią w jednej z powieści Wiktora Budzyńskiego. Jerzy Kornacki i Helena Boguszewska dadzą słuchaczom zbiór obrazków psychologicznych p. t. „Charaktery”. Jeszcze inna powieść mówiona będzie miała charakter popularno-naukowy. Poza tym w okresie letnim utrzymywane będą prawie wszystkie typy audycji oświatowych, znane słuchaczom z sezonu zimowego.

Łódź buduje ścigacz!

Przemówienie radiowe tow. Prezydenta Kwapińskiego

Tow. Prezydent J. Kwapiński przed mikrofonem Polskiego Radia.

W dniu wczorajszym Prezydent Łodzi, tow. Kwapiński wygłosił przez radio następujące przemówienie:

Po raz drugi zabierając głos, by wezwać obywateli do ofiarności na rzecz obrony Państwa, czuję się w obowiązku wyrazić podziękowanie tym wszystkim, którzy tutaj u nas w Łodzi, spełnili swe zadanie w dziele Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Pożyczka ta przyczyniła się w sposób znakomity do wzmocnienia sił polskiej w powietrzu. Dziś mówię nam wypada o innym żywiole, w którym również musimy być silni: wypadamy na morze.

Liga Morska i Kolonialna w okręgu łódzkim prowadzi akcję zbiórki pieniężnej na budowę ścigacza imienia wicepremiera Eugeniusza Kwiatkowskiego. Ścigacz, to broń lekka i szybka, to groźna broń przeciw wrogim okrętom wojennym, które śmiałyby zaatakować nasze wybrzeże.

Byłoby rzeczą zbyt sztywną twierdzić, iż niczego ze swego terytorium Polska nie ustąpi. Musimy jednak mieć pełną świadomość, które odcinki są najbardziej narażone na ataki. Nauka ostatnich choćby dni dowodzi, iż są takie siły, które nie mogą ścierpieć dostępu Polski do Bałtyku. Ten dostępek jest ściśle związany z odrodzeniem Państwa do niezależnego bytu.

Otrzymał skrawek piaszczystego wybrzeża i prawa w wolnym mieście Gdańsku, dowiedliśmy przez lat dwadzieścia, że jesteśmy narodem morskim, który swe skromne możliwości terytorialne umiał w imponujący sposób wykorzystywać.

Naszemu egzaminowi morskemu na imię Gdynia. Z piaszczystego ładu i z morza umieliśmy przez lat dwadzieścia uczynić czwarty co do wielkości port w

Europie, z włoski rybackiej przeszło stu tysięcy wielkie, handlowe miasto. To jedyny chyba w dziejach przypadek, by port, który powstał przez setki lat, zrodził się tym razem z wysiłku jednego pokolenia. Jakż mus być niepokój wrogów, gdy widzą polską banderę na wszystkich morzach świata, gdy widzą wspaniałe polskie okręty pasażerskie, obejmujące komunikację na Atlantyku. Złość, zawiść i obawa przed przyszłością, która należeć będzie na morzach do nas, dyktuje im myśli najbardziej szalenicze.

Jest rzeczą jasną i zrozumiałą, że naszej wielkiej pracy nad Bałtykiem, że naszych historycznych praw w Gdańsku, że basenów, doków, składów, dźwigarów i wspaniałych gmachów Gdyni, że całego naszego za mato dla Polski wybrzeża nie możemy pozostawić bez osłony. Praca nasza poszłaby na marne, dzieło nasze zostałoby zniszczone, ujście polskiej Wisły oddane w obce ręce, a droga w świat raz na zawsze zamknięta, gdybyśmy dzieła naszego siłą broń nie umieli.

Na polskich wodach terytorialnych czuwa polska flota wojenna. Musi ona być proporcjonalna do wielkości pokojowych, twórczych dokonań Polski na wybrzeżu. Musi naszego dzieła pokojowego broń.

Jedną z jednostek tej polskiej floty wojennej ma być właśnie nasz ścigacz imienia wicepremiera Kwiatkowskiego.

Nazwisko to w sposób, jak najściślej łączy się z nazwą nowoczesnej Gdyni. Minister Kwiatkowski bowiem przed laty niespełna

piętnastu tworzył z całym zapalem plany inwestycyjne tego miasta i tego portu. Otaczało go wówczas wielkie niezrozumienie, ale wystarczyło kilku lat pracy, by wszyscy zrozumieli znaczenie Gdyni dla gospodarczego życia Polski. Kto raz miał szczęście oglądać fale Bałtyku i wspaniałe urządzenia naszego portu — ten nigdy tego nie zapomni.

Miasto nasze nie wiąże się wprost wielką rzeką z Bałtykiem. Nasz wielki ośrodek produkcji wiąże się jednak tysiącami innych węzłów z morzem i z Gdynią. Tędy przybywa surowiec do łódzkich fabryk, tędy na barkach polskich lub obcych okrętów odpływa w świat dzieło rąk łódzkiego robotnika. Dla tego też jest głęboki sens w tym, by miasto nasze, by cały nasz okręg przemysłowy dał naszej armii morskiej broń przeciw wrogom. Będzie ona jednym jeszcze zabezpieczeniem naszej twórczej pracy w Łodzi, na wodach Bałtyku będzie strzegła łączności naszego miasta ze światem.

Interes nas, jako obywateli Łodzi, jako obywateli Rzeczypospolitej wymaga, by nasz ścigacz imienia Eugeniusza Kwiatkowskiego jak najprędzej spłynął na wody polskiego morza. Wymaga tego nie tylko nasza ambicja. Dowódca armii naszego okręgu stwierdził, iż w hierarchii potrzeb dla wojska ścigacz, który swymi składkami budujemy stoi na pierwszym miejscu. A armia przecież dobrze wie, czego jej potrzeba.

I dlatego też apeluję do Was, obywatele, byście znów zdali egzamin ofiarności i zrozumienia dla potrzeb chwili, byście swej reakcji na to, co czytacie w gazetach i co

donosi Wam radio nie ograniczali do słów świętego, słusznego oburzenia, ale byście czynem umieli odpowiadać na prowokacje wroga. Nasz ścigacz to godna, męska odpowiedź na próbę odepchnięcia Polski od morza.

Nie jesteśmy narodem żądnym krwi. Najgorętszym życzeniem naszym jest, by armaty i wyrzutnie torped naszego ścigacza nigdy nie potrzebowały razii obce okręty. Chcemy bowiem żyć, pracować i tworzyć w pokoju. Jeśli jednak przyszły czas, że nie tylko słusność decyduje o losach narodów, ale siła, siłę rzucamy na szalę historii.

Rzekliby ktoś, że ten ścigacz to tak mało, tak nie wiele, to kruszy na żelaza i stali, zagubiona w bezkresach morza. Działając jednak niejawnie zawsze na myśli tę mądrą maksymę, która stanowi hasło naszego miasta: „z malej łódki wielka Łódź”.

Z ofiar poszczególnych obywateli i groźny ścigacz, z pojedynczych okrętów wojennych wielka flota.

Wierzę, że już niedługo, jako przewodniczący komitetu budowy ścigacza, będę mógł zawiadomić dowódcę polskiej floty wojennej na Bałtyku: „Dar obywateli województwa łódzkiego — ścigacz imienia wicepremiera Eugeniusza Kwiatkowskiego gotów do spuszczenia na wodę!”

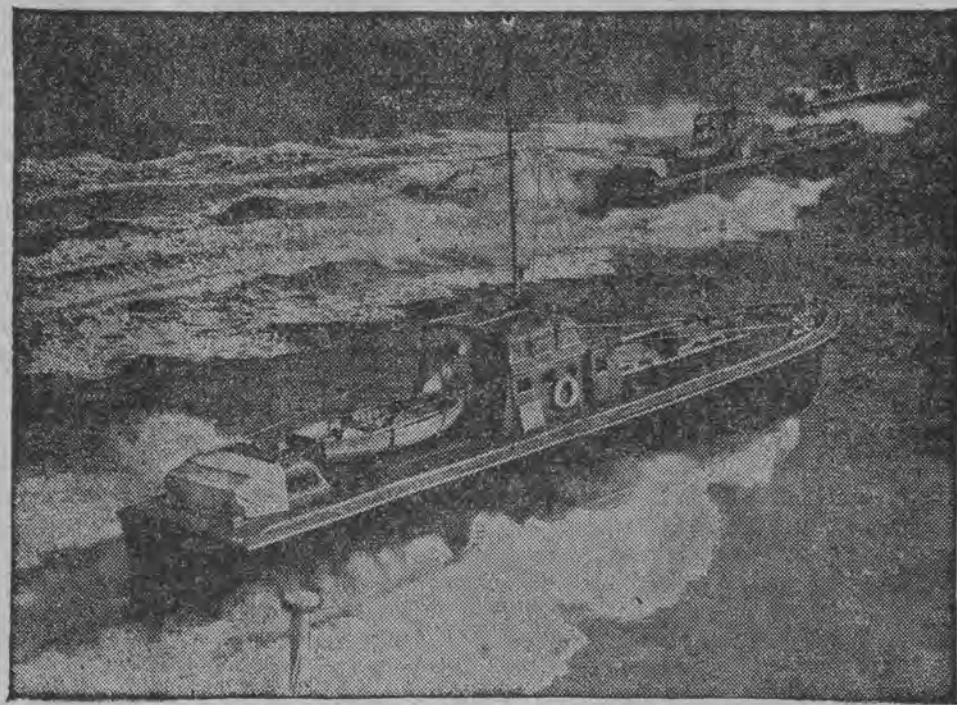
Pokwitowania

NA F. O. N.

Kożuchowski z Warszawy składa pierwszą ratę na F. O. N. Zł. 2.

NA ROBOTNICZE TOWARZYSTWO DZIECI

Krakowska Zł. 1.50.

ŚCIGACZ FLOTY BRYTYJSKIEJ NA MORZU

„Wybierajcie!”

Hitlerowcy łódzcy przyciśnięci do muru

Doniosła akcja Zjednoczenia Niemców w Polsce

Wychodzący w Łodzi tygodnik „Der Deutsche Wegweiser”, organ Zjednoczenia Niemców w Polsce zamieszcza w ostatnim numerze z datą 28 maja r. nast. list otwarty do „Niemieckiego Zw. Ludowego” do „Młodo-Niemieckiej Partii i dzienników i czasopism „Freie Presse”, „Neue Lodzer Zeitung”, „Der Deutsche Weg”:

Wybierajcie!

Przemówienie, wygłoszone w Sejmie dn. 5 maja przez ministra spraw zagranicznych p. pułkownika Becka, opublikowały wasze organy bez komentarzy!

Natomiast mowę kanclerza Rzeszy z dn. 28 kwietnia uwypuklił takimi podkreśleniami, że nastawienie wasze rzucało się jaskrawo w oczy.

Prasa ma swoje prawa! Różne bywają przekonania! Uznajemy niemieckość! Jednak „narodowy socjalizm” nie ma nic wspólnego z niemieckością, lecz jest tworem obcego pochodzenia.

A teraz wybierajcie! Czy jesteście wiernymi obywatelami Państwa Polskiego? (Tak często to podkreślaliście).

Przy każdej sposobności podnosiliście, że Państwu Polskiemu żadnej szkody nie uczynicie, że przeciwnie jesteście najlepszymi obywatelami kraju.

I oto nadszedł moment zatar-

gu między Rzeszą a Polską. Nie usłyszano od Was ani jednego głosu, przynajmniej, że polityka Polski jest słuszną.

Zamieściliście wprawdzie — z obowiązku mowę ministra spraw zagranicznych Polski, Józefa Becka, jednak żaden z was nie powiedział: ten mąż ma rację!

Wobec tego zwracamy się do was, byście się wypowiedzieli, jakie jest wasze stanowisko w nast. sprawach:

1) Czy Rzesza Niemiecka ma prawo uważać wolne miasto Gdańsk jako swoją własność i domagać się autostrady przez polskie terytorium?

2) Czy Rzesza Niemiecka ma jakiegokolwiek prawo domagać się lepszych połączeń komunikacyjnych przez polskie terytorium od tych, z jakich dotąd korzystała (o czym zdajecie się nic nie wiedzieć)?

3) Czy Polska, jako państwo wielkie i potężne, ma bezwzględnie prawo dostępu do morza?

4) Czy twierdzenie, że wielka Polska zagraża potędze Niemiec, nie jest jedynie żłośliwym pretekstem i szykaną?

5) Czy zgadzacie się — „lojalnie” nastawieni — całkowicie i bezwarunkowo z tym, co powiedział minister spr. zagr. Polski Józef Beck (aby nie za-

szły żadne nieporozumienia) w dniu 5 maja 1939 r. w Sejmie Rzplitej?

Do dnia 11 czerwca musicie udzielić nam odpowiedzi. Możecie to uczynić za pośrednictwem redakcji „Der Deutsche Wegweiser”, albo przez ogłoszenie oświadczeń w waszych organach.

Stanowisko Zjednoczenia Niemców w Polsce nie dopuszcza żadnej wątpliwości: skupisko niemieckie w Polsce musi swoją niemieckość tworzyć same, bez żadnych obcych politycznych wpływów!

Zjednoczenie Niemców w Polsce

Do REDAKCJI „ŁÓDZIANINA” w miejscu

Uprzejmie prosimy Redakcję „Łódzianina” o zamieszczenie naszego serdecznego podziękowania OKRPPS, Klasowemu Związkom Zawodowym, Dzielnicy „Chojny” P. P. S. oraz Delegatom i Robotnikom którzy przysłali nam z pomocą materialną w ciężkich dla nas warunkach, po stracie jedynego Żywiciela, który zginął za Sprawę Robotniczą z ręki bratobójczej.

Z proletariackim pozdrowieniem
Rodzice Wacława Szmalcza

P. Janusz Warnecki dyrektorem Teatru Miejskiego

Zarząd Miejski postanowił powołać na stanowisko dyrektora Teatru Miejskiego p. Janusza Warneckiego, b. dyrektora teatrów lwowskich, a obecnego dyrektora teatru „Buffo” w Warszawie. P. Warnecki obejmuje swoje stanowisko z dnem 1-go września r. b.

Rewizja w lokalu Zw. Niemców

W lokalu Zarządu Okr. Związku Ludowego Niemców (ul. Piotrkowska 157) z polecenia prokuratury przeprowadzona została rewizja, w czasie której władze zakwestionowały liczne dokumenty. Szczegółów toczącego się śledztwa ze względu na rozumiały nie można na razie ujawnić.

Ceny mięsa i wędlin nie zostaną podwyższone

Cech Rzeźników wystąpił z projektem podwyższenia cennika na mięso i jego przetwory powołując się na fakt wyższych cen zwierząt rzeźnych na giełdzie łódzkiej.

Władze wojewódzkie odrzuciły tę propozycję, w związku z czym specjalna delegacja cechu rzeźników ingerowała w Min. Spraw Wewn. Interwencja ta spowodowała jeszcze jedną konferencję w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi.

Po rozpatrzeniu sprawy władze wojewódzkie ostatecznie oddaliły wniosek cechu o podwyższenie cennika na mięso i jego przetwory i w mocy pozostaje nadal cennik maksymalny zatwierdzony w dniu 2 grudnia 1938 r.

Wobec zaobserwowanych prób podbijania cen i żądania cen wyższych wszyscy winni tego rodzaju wykroczeń pociągnięci zostaną do odpowiedzialności karnej.

Oddział Mięso-Wędlny na FON

Zarząd oddziału Mięso-Wędliniarskiego Zw. Robotn. Przemysłu Spożywczego, ul. Wysoka 45 złożył w dniu wczorajszym zł. 600 na FON i złotych 251.23 na ścigacz.

Wyjaśnienie „Poalej-Syjon”

W związku z notatką pod tyt. „Chybiona akcja burżuazji żydowskiej”, zamieszczoną w naszym piśmie w dniu 23 br. otrzymaliśmy od łódzkiego komitetu „Poalej-Syjonu Prawicy” pismo wyjaśniające, iż akcja ta nie była proklamowana przez burżuazję żydowską, lecz przez wszystkie stronnictwa żydowskie stojące na gruncie odbudowy Żyd. Siedziby Narodowej w Palestynie wraz z „Poalej-Syjonem Prawicą”.

Nie będziemy w tej chwili rozstrząsać zagadnienia państwowości i stosunku mas żydowskich do niego, podkreślamy tylko, że „Bund” oraz żyd. kl. Zw. Zaw. w akcji protestacyjnej przeciw „Białej księdze” udziału nie wzięły, uważając akcję tę za bezcelową.

„Zielone Świąta nad Pilicą”

Pociąg popularny do Tomaszowa Maz.

Robotnicze Tow. Turystyczne wykazuje od początku sezonu wielką ruchliwość.

Kolonia wypoczynkowa w Józefowie nad Pilicą jest już czynna, ciesząc się dość dużą frekwencją. Na nadchodzące święta R. T. T. organizuje wyprawę pociągiem popularnym do Tomaszowa Maz. p. h. „Zielone Świąta na Pilicę”.

Odjazd nastąpi z Łodzi w niedzielę o godz. 6.30, zaś powrót do Łodzi w poniedziałek o godz. 21.54.

Koszt przejazdu w obie strony zł. 2.50.

Zapisy przyjmuje i informację udziela sekretariat R. T. T., Łódź, Południowa 28 w godz. od 10 do 14 i od 17 do 22, tel. 263-44.

Za obrazę min. Becka i miesiąc aresztu

Przed Sądem Grodzkim w Łodzi odpowiadał 38-letni Jan Wapiński (Sz. Zgierska 101) oskarżony o rozziewanie wersji zniesławiających min. Becka. W dniu 23 marca r. Wapiński znalazł się przed Biurem Funduszu Pracy w grupie bezrobotnych, którzy rozprawiali o sytuacji politycznej. W pewnej chwili zaczęli mówić o pochodzeniu min. Becka i wystąpili przeciwko polityce prowadzonej przez niego. W dyskusji brał

również udział Wapiński. Świadkiem tej rozmowy był Niemiec Wilhelm Rogge, który złożył zameldowanie w policji.

Na rozprawie Wapiński przyznał się do wypowiedzenia zarzuconych mu słów, tłumacząc się, że... „całe miasto o tym mówiło” i, że kierował się uczuciami patriotycznymi.

Sąd Grodzki, uwzględniając okoliczności łagodzące, skazał Wapińskiego na 1 mies. aresztu z zawieszeniem wykonania kary.

GRAND-KINO

Początek 4, 6, 8, 10

Dziś najradośniejsza premiera
SHIRLEY TEMPLE
rozmiesz i wzruszy w filmie p. t.

Mała Miss BROADWAY

W in. rolach główn.:
PHYLLIS BROOKS
IRMINY DURANTE

POŃCZOCHY

skarpetki, bielizna damska i męska
Specjalny dział z małymi skazkami.
Sprzedaż det. Ceny ściśle fabryczne.
„TANIE ŹRÓDŁO POŃCZOCHY”
Łódź, Narutowicza 36, front parter
tel. 263-08.

Komisja poborowa

W dniu dzisiejszym, t. j. w piątek dnia 26 maja r. b. winni się stawić przed komisją poborową Nr. 1 (Ogrodowa 34) wszyscy poborowi rocznika 1916 i starszych roczników zamieszkał na terenie 3-go komisariatu policji, których nazwiska zaczynają się od liter: W.

Ponadto w dniu dzisiejszym stawić się winni przed komisją poborową Nr. 2 (Al. Kościuszki 19) wszyscy poborowi rocznika 1918 i starszych roczników zamieszkał na terenie 7-go komisariatu policji, których nazwiska zaczynają się od liter: A, B, C, D, E.

Poborowi winni stawić się o godzinie 8 rano wraz z dowodami osobistymi, lub zaświadczeniami stwierdzającymi tożsamość zgłaszającej się osoby, zaświadczeniami rejestracyjnymi wydanymi przez Zarząd Miejski, oraz dowodami stwierdzającymi ich zawód i wykształcenie.

Dyzury aptek

Nocy dzisiejszej dyzuruje następujące apteki:

L. Steckel (Limanowskiego 37) Sz. Jankielewicz (Stary Rynek 9) T. Staniewicz (Pomorska 91) A. Borkowski (Zawadzka 45) B. Gluchowski (Narutowicza 5) St. Hamburg i S-ka (Główna 50) L. Pawłowski (Piotrkowska 307).

Teatr Miejski

Śródmiejska 15.

Dziś żegnamy Irenę Eichlerównę

Dziś o godz. 8.30 w. nieodwołalnie już pożegnamy Irenę Eichlerównę, która raz jeszcze jeden wystąpi w wyborze sztuce W. Sardou „Madame Sans-Gene” stanowiącą prawdziwą artystyczną rewelację Łodzi.

W sobotę, w niedzielę i w poniedziałek o godz. 8.30 w. gościć będzie w Teatrze Miejskim kapitałny balet Parnella, który wystąpi w zupełnie nowym programie złożonym z samych największych choreograficznych przebojów. Po raz pierwszy w Polsce zastosowana będzie do baletu muzyka symfoniczna reprodukowana aparaturą dźwiękową.

Dwie popołudniówki w Teatrze Miejskim po cenach najniższych

W niedzielę i w poniedziałek o godz. 4-ej pp. dana będzie w Teatrze Miejskim święta komedia satyryczna Bus-Feketego „Jan” w obsadzie premierowej. Ceny najniższe.

Przetarg

Zarząd Miejski w Łodzi zgodnie z uchwałą Magistratu Nr. 156 z dn. 11. V. 1939 r. ogłasza publiczny przetarg na sprzedaż i rozbiórkę budynków miejskich, położonych przy ul. Wodnej Nr. 44, z tym, że po rozebraniu tychże obiektów zostanie zabrana materiału z rozbiórki, do wyrównania dołów i oczyszczenia placu z gruzu i śmieci.

Oferaty pisemne, z wyszczególnieniem oferowanej sumy należy składać w Zarządzie Miejskim Plac Wolności 14, III piętro, w pokoju nr. 44, do dnia 3. VI. 1939 r. do godz. 11 rano, w kopercie należycie zamkniętej i zalakowanej, z napisem: „Oferta na kupno i rozbiórkę budynków przy ul. Wodnej Nr. 44”.

Szczegółowe informacje otrzymać można w Wydziale Technicznym, Plac Wolności 14, II piętro, w pokoju nr. 25. Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godz. 12 w południe.

Wadium przetargowe zgodnie z przepisami w wysokości zł. 100.— (złotych sto) należy złożyć w kasie Zarządu Miejskiego, zaś kwit dołączyć do oferty. Wadium składane w walorach winny być deponowane w Głównej Kasie Miejskiej przynajmniej na 1 dzień przed przetargiem.

Łódź, dnia 25 maja 1939 r.

Zarząd Miejski w Łodzi.

Zbrodnia w oparach alkoholu

Prostytutka zabiła swego „opiekuna”

Wczoraj w godzinach południowych w mieszkaniu Józefa Burzyńskiego przy ul. Zielnej 35 doszło do krwawej zbrodni w czasie libacji pijackiej.

W mieszkaniu Burzyńskiego zamieszkiwała w charakterze sublokatorki 24-letnia Stanisława Klepcarkówna, kontrolna, „Opiekunem” Klepcarkówny, jak to się w ich sferze powszechnie praktykuje, był 25-letni Józef Wyrwiński zamieszkały przy ul. Piwnej 42.

Klepcarkówna wraz ze swą koleżanką po fachu niejaka Horązewską udała się do meliny Burzyńskiego i tam raczyły się wódką. Zjawił się też Wyr-

wiński, który raczył się również alkoholem.

W pewnej chwili doszło do ostrego zatargu między Klepcarkówną i Burzyńskim. Klepcarkówna schwyciwszy długi nóż rzeźniczy zatopiła go w piersi, wprost serce Wyrwińskiego. Ranny z głuchym jękiem zwałił się na ziemię.

Mimo natychmiastowej pomocy Wyrwiński zmarł. Przybyły lekarz pogotowia stwierdził już zgon rannego. Klepcarkównę obezwładniono i powiadomiono policję która zarządziła dochodzenie i zatrzymała zabójczynię.

Zwłoki Wyrwińskiego zabezpieczono na miejscu.

ROBOTNICY I PRACOWNICY BOJKOTUJĄ KINO „MIMOZA” przy ul. Kilińskiego 178

Rok więzienia za obrazę Narodu

W firmie „Polesie” Kałna 12 pracował Erwin Majer, Robotnicze narzekały, że sobie wybiera lepszą pracę, a im kobietom daje cięższą.

24 kwietnia br. na tym tle doszło do sprzeczki i Majer wyraził się obelżywie pod adresem Narodu Polskiego, a jedną z robotnic Stanisławę Bartosik uderzył pięścią w twarz.

Robotnicy przerwali pracę i złożyli zameldowanie u władz policyjnych. Wczoraj Sąd Okręgowy w Łodzi skazał Erwina Majera na 1 rok. więzienia.

Sąd wskazał, że brutalne postępowanie oskarżonego jest właściwe rasie do jakiej należy. Ze względu na jego zuchwałość i brutalność i nikczemność Sąd uznał, że należy mu wymierzyć wyższą karę i nie zawieszać jej.

W drugiej sprawie o obrazę

Narodu Polskiego zasiadła Gertruda Babierowska członkini Niemieckiego Zw. Ludowego, z zawodu nauczycielka prywatna.

W dniu 18 kwietnia br. Babierowska udała się do lokalu związku przy ul. Rzgowskiej 23, tam w bramie spotkała inną członkinię i nastąpiło wzajemne powitanie przez podniesienie ręki i wypowiedzenie słów „Heil Hitler”.

W pobliżu kobiet znajdowało się trzech chłopców, którzy zapytali Babierowską, co to znaczy „Heil Hitler”, Babierowska odpowiedziała, że to oznacza „Cześć”.

Chłopcy zakpili z tego. Wówczas Babierowska odezwała się wysoce obraźliwie o „polskich mordach”.

Sąd Okręgowy w Łodzi skazał Gertrudę Babierowską na 10 mies. więzienia.

14.000 zł. przywłaszczył konduktor autobusu

Od połowy 1937 r. cichym spółnikiem komunikacji autobusowej „Wzór” był 37-letni Leonard Szczepaniak. Udział jego w tym przedsiębiorstwie wynosił 2000 zł. Ponadto Szczepaniak pełnił obowiązki konduktora.

Od połowy 1938 r. współwłaściciele stwierdzili, że w tych dniach i na tych liniach, które są obsługiwane przez Szczepaniaka wpływy są znacznie mniejsze. Pomimo wszelkich obserwacji nie można było go przyłapać na nadużyciach.

Dopiero w dniu 11 marca stwierdzono, że skradł w biurze bloczki biletowe oraz kazał sobie wydrukować cedulki z fałszywym podpisem sekretariatu przedsiębiorstwa. Stwierdzono przy tym, że przywłaszczył sobie 14 tys. złotych.

Wczoraj Sąd Okręgowy skazał Szczepaniaka na 10 miesięcy więzienia i 500 zł. grzywny.

Ceny miejsc od 54 gr.

Wielki podwójny świąteczny program! — Poraz pierwszy w Łodzi I. Wielki film sensacyjny p. t. „R. 107 wzywa pomocy”

W rolach głównych: William Garfan i Judith Barret

II. Wielki film sensacyjno-bokserki. Wielka uczta dla sportowców w filmie „Tłum szaleje”

W rolach głównych: Robert Taylor, Maureen Sullivan / Frank Morgan.

KINO TON

Kopernika 16, tel. 140-72
Początek w dni powszednie o godz. 4-ej pp. w soboty o godz. 2-ej p. p. W niedzielę i święta o godz. 12 wpół.

Świąteczny MARIA ANTONINA program

W rolach głównych: Norma Shearer, Tyrone Power, Joan Barrymore i Gladys George pod reżyserką batutą mistrza VAN DYKE'A.

Z uwagi na wysokie walory artystyczne filmu uprasza się P. P. Publiczność o przybywanie na początki seansów

W Drukarni Ludowej Piotrkowska 83.

„URANIA”

Cegielniana 2. Tel. 107-34

Dziś początek o godz. 4.